

Bruxelles, den 23.11.2017
COM(2017) 688 final

**MEDDELELSE FRA KOMMISSIONEN MEDDELELSE FRA KOMMISSIONEN TIL
EUROPA-PARLAMENTET, RÅDET, EUROPÆISKE ØKONOMISKE OG SOCIALE
UDVALG, REGIONSUDVALGET OG DEN EUROPÆISKE INVESTERINGSBANK**

Den tredje rapport om status over energiunionen

{SWD(2017) 384 final} - {SWD(2017) 385 final} - {SWD(2017) 386 final} -
{SWD(2017) 387 final} - {SWD(2017) 388 final} - {SWD(2017) 389 final} -
{SWD(2017) 390 final} - {SWD(2017) 391 final} - {SWD(2017) 392 final} -
{SWD(2017) 393 final} - {SWD(2017) 394 final} - {SWD(2017) 395 final} -
{SWD(2017) 396 final} - {SWD(2017) 397 final} - {SWD(2017) 398 final} -
{SWD(2017) 399 final} - {SWD(2017) 401 final} - {SWD(2017) 402 final} -
{SWD(2017) 404 final} - {SWD(2017) 405 final} - {SWD(2017) 406 final} -
{SWD(2017) 407 final} - {SWD(2017) 408 final} - {SWD(2017) 409 final} -
{SWD(2017) 411 final} - {SWD(2017) 412 final} - {SWD(2017) 413 final} -
{SWD(2017) 414 final}

DA

DA

I. INDLEDNING

Europas omstilling til et lavemissionssamfund er på vej til at blive den nye realitet. Energiunionen, som er en af denne Kommissions ti prioriteter, skaber nye job, vækst og investeringsmuligheder. Sidste års pakke om ren energi til alle europæere¹ og forslagene om lavemissionsmobilitet, der blev fremlagt i november 2017, var vigtige milepæle i denne proces². Mindre end tre år efter at rammestrategien for energiunionen³ blev offentliggjort, har Kommissionen fremsat næsten alle de forslag, der er nødvendige for at efterleve princippet om energieffektivitet først, støtte EU's globale lederskab med hensyn til klimaindsats og vedvarende energi og sikre energiforbrugerne rimelige vilkår.

Kommissionen afdækker i denne tredje status over energiunionen, hvilke fremskridt der er gjort i løbet af det seneste år, og retter blikket mod det kommende år. Tiden er inde til at mobilisere hele samfundet – borgere, byer, landdistrikter, virksomheder, akademiske kredse og arbejdsmarkedets parter – til at bakke helhjertet op om energiunionen, udbygge den og **engagere sig** i udviklingen af fremtidens løsninger.

Kommissionen ser med tilfredshed på Europa-Parlamentets og Rådets klare tilsagn om at prioritere vedtagelsen af de energi- og klimamæssige lovinitiativer, der blev foreslået i 2015 og 2016, i overensstemmelse med de tre formænds fælles erklæring⁴. Kommissionen opfordrer medlovgiverne til at bevare et højt ambitionsniveau og en høj grad af sammenhæng mellem de forskellige forslag.

I mellemtiden er det vigtigt, at det fortsat går hurtigt med at fastlægge **understøttende foranstaltninger**⁵, for at sikre, at omstillingen til en lavemissionsøkonomi bidrager fuldt ud til moderniseringen af den europæiske økonomi. Dette vil også hjælpe medlemsstaterne med at opfylde de fælles aftalte energi- og klimamål for 2020 og 2030 samt de mere overordnede målsætninger for energiunionen.

Der kræves et tæt samarbejde mellem Kommissionen, medlemsstaterne og alle dele af samfundet for at fuldføre energiunionen. Der er tale om en samskabelsesproces, hvor en vigtig milepæl er medlemsstaternes udkast til **integreerede nationale energi- og klimaplaner** for perioden efter 2020, som skal fremsendes rettidigt. De fleste medlemsstater er gået i gang med at udarbejde deres nationale planer, men de er alle nødt til at gøre en betydelig indsats for at færdiggøre udkastene til disse planer i begyndelsen af 2018⁶. Det er afgørende, at de fremsendes hurtigt, således at der skabes tillid og tiltro hos investorerne til perioden efter 2020. Det er også vigtigt for at vise Unionens stærke lederskab på den globale scene, at udkastene til disse planer ligger klar i begyndelsen af 2018.

Globale ændringer i energiproduktion og -efterspørgsel har stor betydning for geopolitikken og den industrielle konkurrenceevne. De medfører alvorlige udfordringer for Europa, men skaber også enestående muligheder. EU ønsker i denne sammenhæng at styrke sin rolle som global leder i forbindelse med omstillingen til ren energi og at skabe forsyningssikkerhed for alle sine borgere. Ambitionerne om at fuldføre og realisere energiunionen er derfor fortsat

¹ Se meddelelsen "Ren energi til alle europæere" (COM(2016) 860).

² COM(2017) 283 af 31.5.2017 og COM(2017) 675 endelig.

³ Energiunionsprojektet er en af den nuværende Kommissions ti politiske prioriteter: "En rammestrategi for en modstandsdygtig energiunion med en fremadskuende klimapolitik" (COM(2015) 80).

⁴ [http://eur-lex.europa.eu/legal-content/DA/TXT/PDF/?uri=CELEX:32016C1224\(01\)&from=DA](http://eur-lex.europa.eu/legal-content/DA/TXT/PDF/?uri=CELEX:32016C1224(01)&from=DA).

⁵ COM(2016) 860 og de to bilag hertil.

⁶ Se bilag 3 til denne meddelelse vedrørende fremskridt i forbindelse med de nationale energi- og klimaplaner.

høje. Arbejdet er på ingen måde slut. Det er en betingelse for at tiltrække investeringer til modernisering af hele økonomien, at vi er ambitiøse i forhold til bl.a. vedvarende energi, energieffektivitet, klimainsats og innovation inden for ren energi og sender de rette prissignaler på markedet.

Vi er derfor nødt til at sætte mere gang i samarbejdet og opfylde vores forpligtelse til at fuldføre energiunionen inden udløbet af den nuværende Kommissions mandatperiode. Når vi når til 2019, skal energiunionen ikke længere være en politik. Den skal være en realitet.

2030-rammen for energi- og klimapolitikken – aftalte overordnede mål

II. TENDENSER OG POLITISKE BEMÆRKNINGER

Europa er på vej fra et energisystem baseret på fossile brændstoffer til et fuldt digitalt og forbrugerorienteret lavemissionssystem. De vigtigste tendenser, der er observeret i de seneste år, er fortsat og er endda blevet endnu tydeligere på visse områder⁷.

Andelen af vedvarende energi i EU's energimix stiger fortsat og forventes at nå målet om en andel på 20 % i 2020. 2015 var det ottende år i træk, hvor vedvarende energi tegnede sig for størstedelen (77 %) af EU's nye produktionskapacitet⁸. Prisen på vedvarende energikilder er faldende, bl.a. for solenergi (solceller)⁹ og for onshore- og offshorevindenergi. Det vidner om investorenes tillid til teknologiske fremskridt, veltilrettelagte politikker og reformer af elmarkedet¹⁰. Investeringer i vedvarende energikilder er tidligere blevet påvirket negativt, når

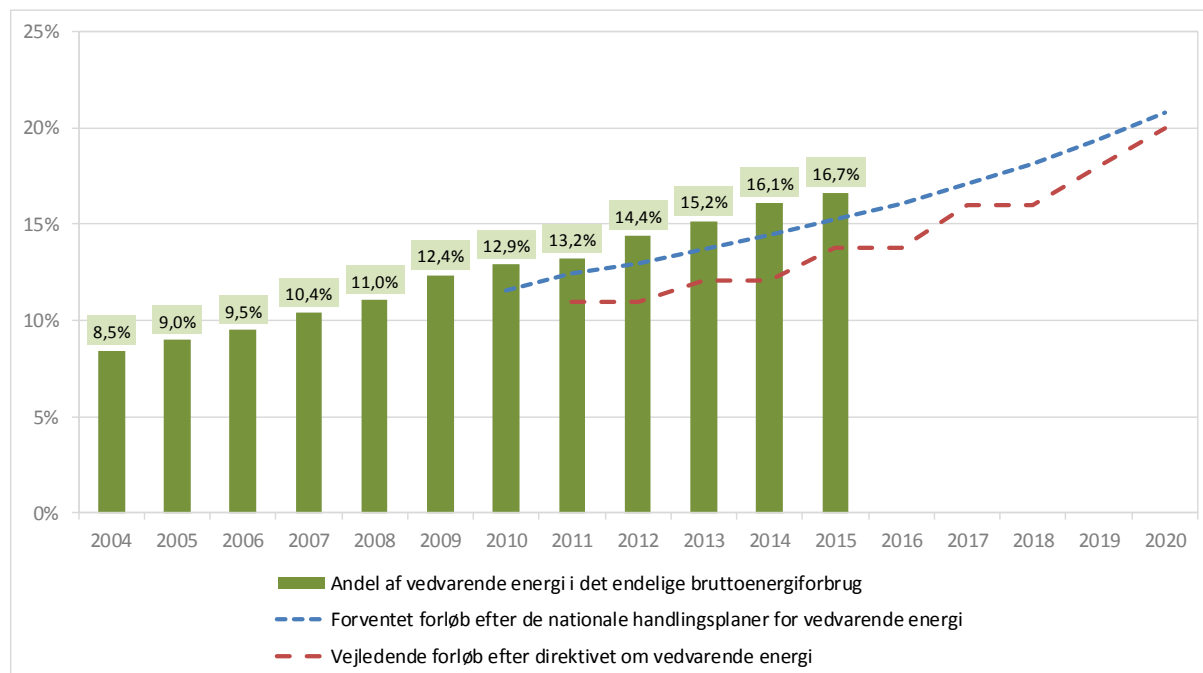
⁷ Se Kommissionens detaljerede rapporter, der ledsager denne meddelelse, de mere detaljerede politiske bemærkninger om de fem dimensioner i bilag 2 til denne meddelelse og de 28 landespecifikke faktablade, som ledsager denne meddelelse, og som beskriver situationen i de enkelte medlemsstater, bl.a. med hensyn til luftkvalitet. Se også Det Europæiske Miljøagentur rapport nr. 17/2017 med titlen "Trends and projections in Europe 2017".

⁸ EEA-rapport nr. 3/2017: Renewable energy in Europe 2017, <https://www.eea.europa.eu/publications/renewable-energy-in-europe-2017>

⁹ Se det ledsagende dokument med titlen "Study on Residential Prosumers in the European Energy Union", JUST/2015/CONS/FW/C006/0127, figur 8 på s. 77.

¹⁰ De tidligere udbudsbaserede støtteordninger for offshorevindenergi, der var gældende i perioden fra 2010 til 2015, resulterede i endelige priser på mellem 103,2 EUR/MWh (Horns Rev III, Danmark) og 186,1 EUR/MWh

medlemsstaterne har anvendt foranstaltninger med tilbagevirkende kraft. Med hensyn til forsyningssikkerhed anslås det, at vedvarende energikilder har medført besparelser på 16 mia. EUR i forbindelse med import af fossile brændstoffer (2015-data)¹¹.

Figur 1: Andelen af vedvarende energi i EU's endelige bruttoenergiforbrug set i forhold til direktivet om vedvarende energi og forløbskurverne for de nationale handlingsplaner for vedvarende energi

Afkoblingen af drivhusgasemissionerne fra bruttonationalproduktet (BNP) er fortsat, hvilket navnlig skyldes innovation¹². I 2016 resulterede opsvinget i den europæiske økonomi i øget industriel og økonomisk aktivitet samt en generel stigning på 1,9 % i BNP. Det kunne have medført en stigning i drivhusgasemissionerne. I stedet faldt emissionerne samlet set med 0,7 % og endnu mere (2,9 %) i de sektorer, der er omfattet af EU's emissionshandelssystem. Alt i alt voksede EU's samlede BNP med 53 % fra 1990 til 2016, mens de samlede emissioner¹³ faldt med 23 %¹⁴. I transportsektoren stiger drivhusgasemissionerne imidlertid fortsat.

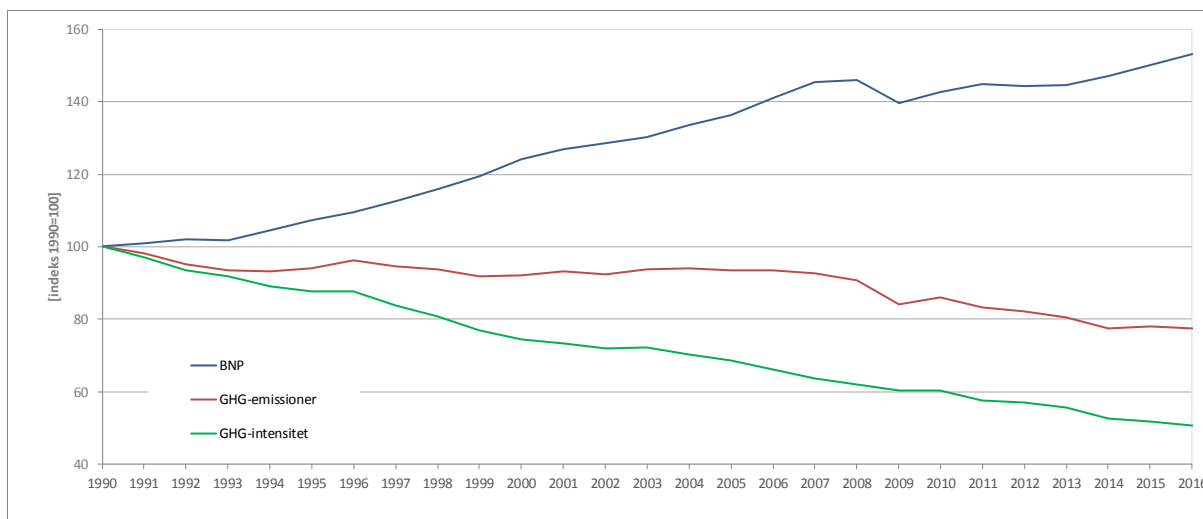
(Dudgeon, Det Forenede Kongerige). Priserne er faldet endnu mere, og ved den seneste udbudsprocedure for offshorevindenergi, der fandt sted i Tyskland i april 2017, lød buddene for de tre vindende projekter på 0 EUR. For tyske solcelleanlæg faldt støtten fra 9,17 cent/kWh i april 2015 til 5,66 cent/kWh i juni 2017.

¹¹ Statusrapport om vedvarende energi fra 2017, <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/DA/TXT/PDF/?uri=CELEX:52017DC0057&qid=1488449105433&from=DA>

¹² https://ec.europa.eu/clima/sites/clima/files/strategies/progress/docs/dca_report_en.pdf.

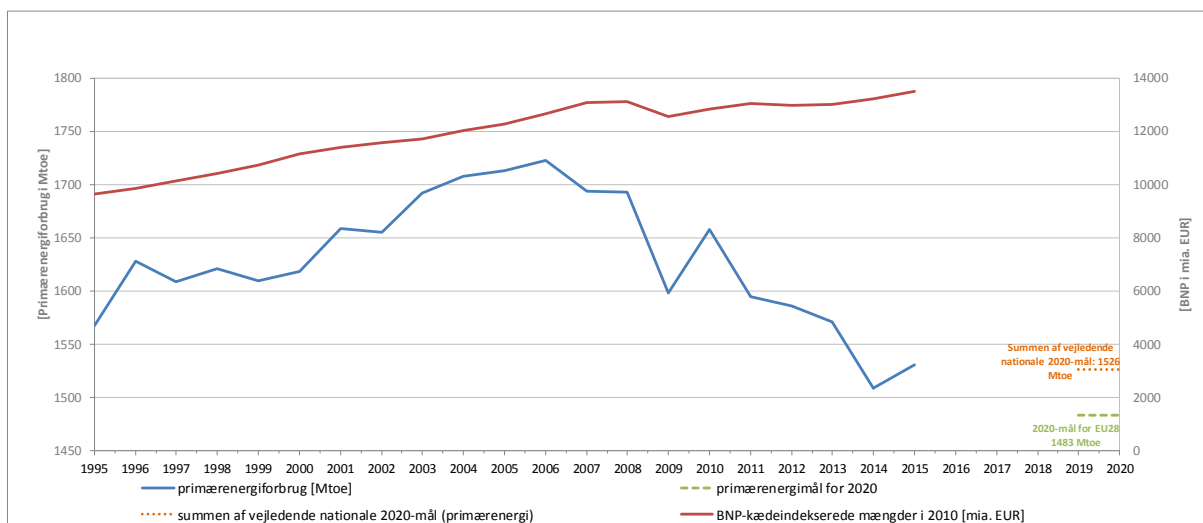
¹³ Eksklusive arealanvendelse, ændring af arealanvendelse og skovbrug (LULUCF), men inklusive international luftfart.

¹⁴ Ifølge den tilnærmede opgørelse for 2016. Se "To år efter Paris – Fremskridt mod opfyldelse af EU's klimaforpligtelser" (COM(2017) 646 final)

Figur 2: Ændringer i BNP i EU (i faste priser), drivhusgasemissioner (GHG-emissioner) i EU og drivhusgasemissionsintensitet i EU's økonomi (forhold mellem emissioner og BNP), indeks (1990 = 100)

Der er også sket en afkobling mellem den økonomiske vækst og energiforbruget. Den støt faldende efterspørgsel efter energi i EU skyldes primært medlemsstaternes energieffektivitetsforanstaltninger. Selvom energiforbruget steg en smule i 2015 på grund af øget økonomisk vækst, lavere olie- og gaspriser og en koldere vinter set i forhold til 2014, der var usædvanlig varm, tegner der sig klart en langvarig nedadgående tendens: I 2015 brugte EU 2,5 % mindre primærenergi end i 1990, hvorimod BNP voksede med 53 % i den samme periode. EU er dog stadig nødt til at begrænse sit primærenergiforbrug med 3,1 % fra 2015 til 2020 for at nå sit mål for energieffektiviteten¹⁵.

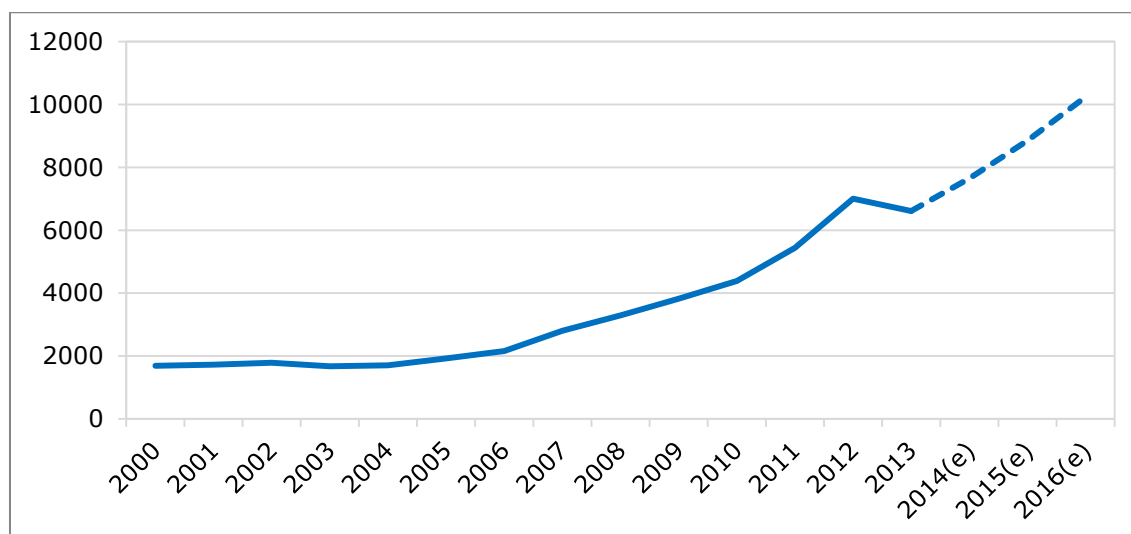

Figur 3: Udvikling i BNP og primærenergiforbrug i EU 28. Kilde: Eurostat.

Den igangværende energiomstilling bidrager til moderniseringen af den europæiske økonomi. Der udstedes f.eks. et stigende antal patenter på rene energiteknologier inden for Europa.

¹⁵ Det endelige energiforbrug er den energi, der leveres til sektorerne industri, transport, husholdninger, service og landbrug, men ikke til energiomdannelsessektoren og energiindustrien selv. Primærenergiforbruget omfatter også den sidstnævnte sektor og industri.

Europæiske virksomheder søger også i stigende grad om beskyttelse af deres opfindelser på internationalt plan, hvilket vidner om stigende tillid til deres konkurrenceevne på det globale energiteknologimarked. EU ligger på andenpladsen efter Japan, hvis man ser på internationale patenter.

Figur 4: Tendens for EU-patenter inden for rene energiteknologier. Datakilde: Europa-Kommissionen/Det Fælles Forskningscenter (baseret på data fra Den Europæiske Patentmyndighed). Dataene for 2014, 2015 og 2016 er baseret på estimater.

På trods af disse positive tendenser kan omstillingen til ren energi blive bremsede af illoyal konkurrence, hvis medlemsstaterne fortsætter med at yde tilskud til fossile brændstoffer. Der findes mange former for tilskud, herunder direkte tilskud til urentable kulminer¹⁶, kapacitetsmekanismer for emissionsintensive kraftværker, afgiftslettelser for firmabiler eller diesel og lignende foranstaltninger. Tilskud til fossile brændstoffer øger også risikoen for, at der investeres i strandede aktiver, som skal udskiftes inden udløbet af deres levetid. Det forventes, at de integrerede nationale energi- og klimaplaner vil gøre det lettere at overvåge og vurdere medlemsstaternes indsats for at reducere tilskud til fossile brændstoffer. Den næste rapport om energipriser og -omkostninger, der fremlægges i 2018, vil indeholde opdateringer om tilskud til fossile brændstoffer i EU.

III. VURDERING AF FREMSKRIDT

Energiomstillingen bør være **socialt retfærdig**, skabe **innovation** og være baseret på en fremtidssikret **infrastruktur**, samtidig med at den forbedrer forsyningssikkerheden. Den Europæiske Unions **investeringsinstrumenter** og dens **udenrigs- og udviklingspolitikker** understøtter den europæiske energiomstilling. Der skete betydelige fremskridt på alle disse områder i 2017.

En socialt retfærdig energiomstilling

¹⁶ Medlemsstaterne har ret til at tildele lukningsstøtte indtil 2018 til dækning af tab på den løbende produktion i forbindelse med endelig lukning af kulminer, der ikke er konkurrencedygtige. De kan yde støtte til dækning af ekstraordinære udgifter for at afbøde de sociale og miljømæssige virkninger indtil udgangen af 2027 (Rådets afgørelse 2010/787/EU af 10. december 2010 om statsstøtte til fremme af lukning af miner, der ikke er konkurrencedygtige).

Omstillingen til et lavemissionssamfund påvirker mange mennesker, hvad enten de er forbrugere, arbejdstagere, ansatte eller energimarkedsaktører. Energiomstillingen vil ganske vist ikke komme alle til gavn på kort sigt, men hvis den håndteres fornuftigt, vil den i sidste ende komme hele EU's økonomi til gavn ved at skabe nye jobmuligheder, sænke energiomkostningerne eller forbedre luftkvaliteten. Mange af de understøttende foranstaltninger i pakken om ren energi til alle europæere har til formål at afhjælpe de problemer, som visse regioner eller befolkningsgrupper har med at drage fordel af energiomstillingen.

Understøttende foranstaltninger for kulstofintensive regioner og øer

I 2017 gik Kommissionen i gang med at yde skræddersyet støtte og hjælp til omstillingsregioner, der har været eller stadig er afhængige af kul- og kulstofintensive industrier. Disse regioner står over for særlige økonomiske og sociale udfordringer. Arbejdet med regionerne Trenčín i Slovakiet og Śląsk i Polen er blevet indledt i tæt partnerskab med nationale og regionale myndigheder. Støtten går ud på at undersøge disse regioners økonomiske styrke, yde teknisk bistand og rådgive om målrettet anvendelse af en række tilgængelige EU-fonde og -programmer. Kommissionen vil fortsætte det tætte samarbejde med disse regioner og udvide pilotprojektet til også at omfatte andre interesserede medlemsstater. Dette initiativ sigter også mod at drage nytte af erfaringer fra europæiske regioner, som har foretaget en vellykket omstilling. Til dette formål vil der blive oprettet en fælles EU-plattform for interessenter i december 2017.

Selv om øer ofte har gode forudsætninger for at tiltrække investeringer i ren energi, støder de på særlige udfordringer på grund af deres geografi, begrænsede økonomi og store afhængighed af importerede fossile brændstoffer. Sammen med 14 medlemsstater underskrev Kommissionen i maj 2017 i Malta en politisk erklæring om at fremskynde omstillingen til ren energi på øer. Det første forum i forbindelse med dette initiativ blev afholdt på Kreta i september. Initiativet har til formål at forsyne de 2 400 beboede øer i Europa med en langsigtet ramme, som kan hjælpe dem med at mindske deres afhængighed af importeret energi ved bedre udnyttelse af deres egne vedvarende energikilder.

Omstillingen til en lavemissionsøkonomi vil skabe nye job i energisektoren¹⁷ og i økonomien som helhed. Dette beskæftigelsespotentiale kræver nye **færdigheder** og kompetencer. Kommissionen har derfor netop offentliggjort en indkaldelse af forslag vedrørende planer for sektorsamarbejde om færdigheder (Blueprints for Sectoral Cooperation on Skills) for at imødekomme behovet for færdigheder inden for rene teknologier og vedvarende energikilder samt i byggesektoren¹⁸. Der blev fastlagt en lignende ramme for automobilektoren sidste år. For at forbedre kendskabet til kvalifikationsmangler på tværs af lande og sektorer er Det Europæiske Center for Udvikling af Erhvervsuddannelse (Cedefop) i færd med en big data-analyse baseret på realtidssøgning efter ledige stillinger. De første resultater vil foreligge i 2018.

Energifattigdom i EU berører næsten 50 millioner mennesker. Som et led i pakken om ren energi har Kommissionen foreslået en række foranstaltninger til bekæmpelse af

¹⁷ I perioden 2008-2014 forsvandt der 67 000 arbejdspladser i tilknytning til levering af kulstofintensive energikilder i EU, hvorimod antallet af grønne arbejdspladser i energisektoren steg med 400 000 i samme periode (data fra Eurostat).

¹⁸ Forslagsindkaldelsen under Erasmus+, der omfatter alliancen vedrørende sektorspecifikke kvalifikationer, blev offentliggjort den 25. oktober: https://eacea.ec.europa.eu/erasmus-plus/actions/key-action-2-cooperation-for-innovation-and-exchange-good-practices/sector-skills-alliances_en

energifattigdom baseret på energieffektivitet, beskyttelse mod frakobling samt bedre afdækning og overvågning af problemet på medlemsstatsniveau. Ved udgangen af 2017 vil Det Europæiske Observationscenter for Energifattigdom fremlægge statistikker og rapporter på en interaktiv netportal. I den næste fase vil den fokusere på udveksling af oplysninger og deling af bedste praksis mellem eksperter og politiske beslutningstagere. Der er på forsøgsbasis lanceret en oplysningskampagne, som vil blive iværksat i fire medlemsstater (Tjekkiet, Grækenland, Portugal og Rumænien) i løbet af det næste år. Kampagnen fokuserer på at oplyse energifattige forbrugere om deres rettigheder og vil forsyne forbrugerne med energisparetips og information om billige forbedringer af energieffektiviteten.

Energiomstillingen har en positiv indvirkning på mange europæiske borgeres **sundhed**. De samlede emissioner af forurenende stoffer såsom svovldioxid, nitrogendioxid og partikler er faldende inden for EU, men luftforureningen er stadig årsag til over 400 000 for tidlige dødsfald hvert år¹⁹. Med vedtagelsen af direktivet om nationale emissionslofter i december 2016²⁰ ønsker EU at halvere antallet af for tidlige dødsfald på grund af luftforurening inden udgangen af 2030. Energiomstillingen vil kunne reducere giftige emissioner yderligere og medføre en hurtig forbedring af livskvaliteten i mange europæiske byer, hvor borgerne udsættes for luftforurening hver dag²¹. Intelligente investeringer i renere transport og opvarmning af boliger vil også gavne økonomien ved at nedbringe sundhedsudgifter og sygedage, der skyldes luftvejssygdomme.

En energiomstilling, der er innovativ

Energiunionen er en vigtig drivkraft for innovation inden for ren energi i Europa og resten af verden. Europæiske virksomheder og innovatorer bør stå i forreste linje for denne udvikling og udnytte fordelene ved at være først ude med nye teknologier og forretningsmodeller. Det er et af hovedmålene med strategien for hurtigere innovation inden for ren energi²².

Europa er en af de mest innovative regioner i verden, men der er behov for en større indsats for at bringe innovationen ud på markedet og omsætte den til vækst og jobmuligheder.

Forskning og innovation tager tid, hvilket gør det nødvendigt at træffe forberedende foranstaltninger med det samme for at opnå praktiske fordele på mellemlang sigt. EU-finansieringen blev derfor skaleret op sidste år. Samhørighedspolitikken støtter innovation ved hjælp af intelligent specialisering (mindst 2,6 mia. EUR vil blive øremærket til forskning og innovation inden for lavemissionsteknologier²³), og Horisont 2020 vil bidrage med over 2 mia. EUR i perioden 2018-2020 rettet mod fire centrale energi- og klimaprioriteter: lagring, vedvarende energikilder, bygninger og e-mobilitet (i byerne). Hvis bottom-up-aktiviteter medregnes, kan det samlede beløb endda stige til 3 mia. EUR²⁴. Faciliteten for InnovFin-energidemonstrationsprojekter, som er et finansielt instrument, der yder støtte til pionerprojekter vedrørende lavemissionsenergiteknologier, har fået fordoblet sit budget til

¹⁹ EEA's rapport "Air Quality in Europe – 2017", s. 17.

²⁰ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2016/2284 af 14. december 2016 om nedbringelse af nationale emissioner af visse luftforurenende stoffer, om ændring af direktiv 2003/35/EF og om ophævelse af direktiv 2001/81/EF, EUT L 344 af 17.12.2016, s. 1-31

²¹ Se Kommissionens konsekvensanalyse, der ledsager forslaget om ændring af direktivet om energieffektivitet, SWD(2016) 405 final, s. 59

²² COM(2016) 763 final.

²³ Kommissionen har oprettet fem tværregionale partnerskaber for energiinnovation (vedrørende bioenergi, vedvarende havenergi, intelligente elnet, solenergi og bæredygtige bygninger); COM(2017) 376.

²⁴ Herunder 15 mio. EUR til to innovationspriser for kunstig fotosyntese og batterier.

300 mio. EUR ved brug af midler fra Horisont 2020 og kan nu også trække på yderligere uudnyttede indtægter fra den første indkaldelse i forbindelse med NER 300-programmet²⁵.

Batterier er en strategisk del af de innovationsprioriteter, der blev fastsat i november sidste år. Batterier er blevet mere effektive og billigere og vil udgøre en vigtig støtteteknologi i arbejdet for at opfylde energiunionens målsætninger, navnlig hvad angår anvendelse til elektromobilitet og lagring af elektricitet. På finansieringssiden er Kommissionen parat til at yde væsentlig støtte til batterier og battericelleteknologi. Til dette formål arbejder Kommissionen sammen med innovationsøkosystemet, medlemsstaterne og industrielle interessenter gennem hele værdikæden for batterier for at fastlægge prioriteter og behov og etablere en EU-batterialliance centreret om fremstilling af battericeller. Resultaterne vil blive anvendt under forummet om industriens konkurrenceevne inden for ren energi, der afholdes i februar 2018. De supplerer det lovgivningsmæssige arbejde for at fjerne hindringer for energilagring og fremme elektromobilitet. Der udfoldes lignende fælles bestræbelser på andre prioriterede områder såsom vedvarende energi og dekarbonisering af den europæiske bygningsmasse, hvilket har resulteret i mærkbare industrielle og økonomiske fordele for Europa.

Understøttende foranstaltninger for innovation i byer

Byer har det største behov for innovation og investeringer for at kunne gennemføre energiomstillingen. I 2017 blev der i byer over hele EU iværksat en række konkrete initiativer for at udvikle og implementere nye og innovative teknologier til støtte for energiomstillingen. Inden for rammerne af Urban Innovative Actions gik byerne Göteborg, Paris og Viladecans i gang med at afprøve innovative løsninger, der kunne overføres til andre byer i EU²⁶. I forbindelse med borgmesterpagtinitiativet, der nu er ved at brede sig ud over Europas grænser²⁷, har europæiske byer samt naboskabs- og udvidelsesregioner valgt en integreret tilgang og gjort en afgørende indsats med hensyn til afhjælpning af og tilpasning til klimaforandringer samt adgang til billig og bæredygtig energi. Der blev desuden oprettet forskellige bypartnerskaber inden for rammerne af dagsordenen for byerne i EU²⁸, som omfatter en innovativ forvaltningstilgang, hvor lokale myndigheder, medlemsstater og europæiske institutioner arbejder sammen. Partnerskaber vedrørende energiomstilling, mobilitet i byerne, luftkvalitet, bæredygtig arealudnyttelse og naturbaserede løsninger, digital omstilling, cirkulær økonomi, klimatilpasning og boliger vil spille en vigtig rolle for, at der sker en innovativ energiomstilling. I forbindelse med det europæiske innovationspartnerskab om intelligente byer og samfund har byer og industri haft fokus på målet om at sikre, at 300 millioner europæiske borgere betjenes af byer med interoperable dataplatforme i 2025²⁹. Der er også udarbejdet en vejledning for at hente opbakning fra byernes beslutningstagere³⁰.

²⁵ NER 300 er et finansieringsprogram for innovative kulstoffattige energidemonstrationsprojekter. Dets midler stammer fra salg af 300 millioner emissionsrettigheder fra reserven for nytilkomne (NER), der blev oprettet i forbindelse med den tredje fase af EU's emissionshandelssystem. Der er afsat 2,1 mia. EUR til innovative vedvarende energiprojekter og projekter om CO₂-opsamling og -lagring (CCS-projekter) i 20 medlemsstater. Fem projekter er ikke blevet realiseret, og de pågældende uudnyttede indtægter føres tilbage til markedet via InnovFinEDP og CEF-gældsinstrumentet.

²⁶ <http://www.uia-initiative.eu/en/uia-cities>

²⁷ http://www.covenantofmayors.eu/index_da.html; se også den ledsagende rapport Covenant of Mayors in figures: 8-year assessment, JRC 2017.

²⁸ <https://ec.europa.eu/futurium/en/urban-agenda>

²⁹ http://beta.eu-smartcities.com/sites/default/files/2017-09/EIP_Mgmt_Framework.pdf

³⁰ <http://beta.eu-smartcities.com/sites/default/files/2017-09/ShC-EIP%20Humble%20Lampost%20Mgmt%20F%27rwork%20-%20Component%20Design.pdf>

Kommissionen har også lagt sig i spidsen på verdensplan. I februar 2017 overtog Kommissionen formandskabet for styringsudvalget for Mission Innovation fra USA, hvorefter den gik i spidsen for to innovationsudfordringer, nemlig omdannelse af sollys til solenergi, der kan lagres, og opvarmning og køling til overkommelige priser. Som medarrangør af Mission Innovation-topmødet i maj 2018 og den globale energikonference Clean Energy Ministerial sigter Kommissionen mod at give megen plads til ikke-statslige interessenter, herunder virksomheder, innovatorer, private investorer og byer. Dette vil kunne ske i tæt samarbejde med den globale borgmesterpagt³¹, der trådte i kraft i 2017. Den Europæiske Union har samtidig indledt et partnerskab med Kina og Canada for at stimulere innovation inden for ren energi på verdensplan.

På Euratoms vegne står Kommissionen også fortsat i spidsen for det innovative internationale ITER-projekt vedrørende udvikling af fusion som en økonomisk bæredygtig energikilde³².

En energiomstilling, der kræver fremtidssikret infrastruktur

Der vil ikke ske nogen energiomstilling, hvis infrastrukturen ikke svarer til det fremtidige energisystems behov. Forbindelserne mellem energi-, transport- og teleinfrastrukturen bliver stadig tættere. Denne tværsektorielle integration vil fortsætte, og lokale net vil få stigende betydning for de europæiske borgeres dagligdag i takt med, at de skifter til elektromobilitet, decentral energiproduktion og prisfleksibelt elforbrug. For at tilvejebringe den næste generation af intelligent infrastruktur og optimere brugen af den eksisterende infrastruktur tilskynder Kommissionen projektledere, der søger om økonomisk støtte, til at skabe synergier mellem energi-, transport- og teleinfrastrukturen. Kommissionen vil undersøge, hvordan man fortsat vil kunne fremme sådanne innovative infrastrukturprojekter i perioden efter 2020.

Den stigende digitalisering af infrastrukturen har allerede åbnet mulighed for intelligent styring af nettet og prisfleksibelt elforbrug. Pakken om ren energi til alle europæere indeholdt en sammenhængende ramme for prisfleksibelt elforbrug, der åbner mulighed for intelligent opladning af elkøretøjer, tilskynder forbrugerne til at oplade på tidspunkter, hvor elpriserne er lave, og sætter distributionssystemoperatører i stand til at styre nettet på en aktiv måde³³. Direktivet om infrastruktur for alternative brændstoffer har resulteret i nationale politikammer og støtteforanstaltninger, som Kommissionen har undersøgt nærmere. For at rette op på de konstaterede mangler foreslog Kommissionen tidligere på måneden en række yderligere foranstaltninger, herunder tildeling af op til 800 mio. EUR til infrastrukturen for alternative brændstoffer³⁴.

I den digitale tidsalder er det tvingende nødvendigt, at vi beskytter vores energiinfrastruktur bedre. Platformen af energi eksperter for cybersikkerhed pegede på de udfordringer og specifikke behov i energisektoren, som endnu ikke er omfattet af EU-lovgivning, i en rapport, der udkom i februar 2017³⁵. Kommissionen og interessenterne er inden for taskforcen for intelligente net gået i gang med at fastlægge netregler for energispecifik cybersikkerhed frem til udgangen af 2018. Der er iværksat en undersøgelse af risici ved og forebyggelse af cyberhændelser i energisektoren.

³¹ <http://www.globalcovenantofmayors.org/>.

³² Kommissionens meddelelse om EU's bidrag til en reform af ITER-projektet (COM(2017) 319 af 14. juni 2017).

³³ I forslaget til et direktiv om fælles regler for det indre marked for elektricitet (omarbejdning) (COM(2016) 864 final af 30.11.2016).

³⁴ COM(2017) 652 final.

³⁵ https://ec.europa.eu/energy/sites/ener/files/documents/eecsp_report_final.pdf

Indsatsen for at forbedre integrationen af det indre energimarked og forsyningssikkerheden fortsætter også. Det regionale samarbejde, der oprindeligt havde til formål at forbedre den fysiske infrastruktur og sikre, at den udnyttes effektivt, er blevet udvidet og omfatter nu aspekter som udvikling af vedvarende energikilder og energieffektivitet. Det vil også kunne rettes mod fælles projekter vedrørende vedvarende energi mellem medlemsstaterne og de respektive projektledere eller måske fælles langsigtede strategier for udbredelse af vedvarende energikilder på regionalt plan.

Selv om der er opnået væsentlige resultater, skal det imidlertid understreges, at der stadig findes store flaskehalse. Det forventes, at fire medlemsstater (Cypern, Polen, Spanien og Det Forenede Kongerige) ikke vil nå målet om sammenkobling af 10 % af elnettet i 2020³⁶. På denne baggrund har Kommissionen i dag vedtaget en meddelelse om elsammenkoblingsmålet for 2030. Den har også vedtaget den tredje liste over projekter af fælles interesse. Listen omfatter de nøgleprojekter, der er nødvendige for at efterleve målene for et indbyrdes sammenkoblet indre marked for energi, og navnlig de projekter, der er aftalt af de fire grupper på højt plan, såsom sammenkoblinger mellem Den Iberiske Halvø og Frankrig og resten af EU med henblik på udvikling af vedvarende energikilder, projekter vedrørende baltisk synkronisering med de europæiske net, gasprojekter, der skal skabe forsyningssikkerhed og konkurrence i Central- og Sydøsteuropa, samt de første projekter i forbindelse med et integreret Nordsønet.

Regional integration inden for Den Europæiske Union

I september 2017 besluttede Gruppen på Højt Plan vedrørende Gassammenkobling i Central- og Sydøsteuropa (CESEC) at udvide sit geografiske anvendelsesområde til at omfatte hele Vestbalkan og at fokusere på at opbygge et indbyrdes sammenkoblet marked for elektricitet, der fremmer investeringer i vedvarende energikilder og energieffektivitet. Connecting Europe-faciliteten har resulteret i en væsentlig forbedring af den første gassammenkobling mellem Rumænien og Bulgarien.

I forbindelse med sammenkoblingsplanen for det baltiske energimarked (BEMIP) er der foretaget en teknisk og økonomisk analyse af synkroniseringen af de baltiske staters elnet med EU's elnet via Litauen og Polen³⁷. Denne analyse udgør et godt grundlag for, at der hurtigt kan opnås energiafhængighed.

De første regionale projekter vedrørende energisamarbejde mellem Nordsølandene er på vej, og der ved at blive oprettet regionale klynger. North Sea Power Hub, en planlagt kunstig ø omgivet af tusindvis af vindmøller, vil skabe konkrete fordele for europæiske arbejdstagere og forbrugere.

Der er gjort fremskridt med at etablere rørledningen i forbindelse med den sydlige gaskorridor. Dette projekt har fortsat strategisk betydning for EU's diversificeringsindsats, eftersom det giver adgang til nye gaskilder via en ny rute.

³⁶ Blandt de 11 medlemsstater, der ikke har nået målet på 10 % i 2017 (Bulgarien, Cypern, Tyskland, Frankrig, Irland, Italien, Polen, Portugal, Rumænien, Spanien og Det Forenede Kongerige), er 7 medlemsstater – Rumænien, Tyskland, Frankrig, Italien, Bulgarien, Portugal og Irland – i gang med at gennemføre projekter af fælles interesse, der skal gøre det muligt for dem at nå målet på 10 % inden udgangen af 2020.

³⁷ <https://publications.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/8d3b7da2-562e-11e7-a5ca-01aa75ed71a1/language-en/format-PDF/source-31392329>

Der er opnået visse, men ikke tilstrækkelige, fremskridt med at forbinde Den Iberiske Halvø bedre med det indre energimarked. I 2017 traf de franske og spanske reguleringsmyndigheder en beslutning om grænseoverskridende omkostningsfordeling i forbindelse med Biscayabugtlinjen, der næsten vil fordoble elsammenkoblingskapaciteten mellem de to lande, når den er færdig i 2025. Udviklingen af sammenkoblingen mellem Spanien og Portugal forløber planmæssigt, og når den tages i brug, vil Portugal kunne nå sit mål om sammenkobling af 10 % af elnettet. Det går fremad med udviklingen af en østlig gasakse fra Spanien og Portugal til det indre gasmarked, og der er planlagt en ny rørledning, som vil afhjælpe overbelastningen af det franske net.

Ud over den fysiske infrastruktur kræver et sammenkoblet og driftssikkert energimarked også, at der sker en bedre koordinering mellem transmissionssystemoperatører, og at intern udveksling ikke længere prioriteres højere end områdeoverskridende udveksling. For at skabe fuld fleksibilitet i gasforsyningen vil det også være afgørende, at der sikres en mere effektiv brug af gaslagerfaciliteterne, og at der udvikles et egentligt globalt marked for flydende naturgas³⁸.

Energiomstillingen som investeringsmulighed

Det vil medføre enorme investeringsmuligheder at fuldføre energiunionen og fremskynde energiomstillingen. I 2017 var en af de vigtigste prioriteter for energiunionen derfor at frigøre investeringer. Den Europæiske Union bidrog til dette på forskellige måder.

Den europæiske investeringsplan har indtil videre udløst investeringer på 240,9 mia. EUR gennem Den Europæiske Fond for Strategiske Investeringer (EFSD), og energisektoren har tegnet sig for det største antal godkendte EFSD-transaktioner. Størstedelen af de støttede projekter vedrører investeringer i vedvarende energi, energieffektivitet og energiinfrastruktur³⁹.

Medlemsstaterne har også sat mere gang i anvendelsen af de europæiske struktur- og investeringsfonde til støtte for energiomstillingen, hvilket resulterede i en kraftig stigning i antallet af udvalgte projekter i løbet af første halvår 2017. Under prioriteten for investeringer i lavemissionsøkonomi var ca. 28 % (svarende til 18 mia. EUR⁴⁰) af budgettet gået til mere end 8 500 konkrete projekter ved udgangen af juni 2017 (mod 19 % ved udgangen 2016⁴¹), og gennemførelsesperioden udløber i slutningen af 2023⁴². I transportsektoren vil bevillingerne fra Connecting Europe-faciliteten (CEF) for transport udgøre 22,4 mia. EUR ved udgangen af 2017, hvilket bringer de samlede investeringer inden for EU op på ca. 46,7 mia. EUR.

Sidste år bebudede Kommissionen også initiativet om intelligent finansiering til intelligente bygninger, der skal fremme investeringer i energirenovering af den europæiske

³⁸ Se også den strategi, som Kommissionen foreslog i 2016 (COM(2016) 49).

³⁹ Kilde: EIB's og Europa-Kommissionens data fra oktober 2017.

⁴⁰ Inklusive EU-støtte og national medfinansiering.

⁴¹ Blandt resultaterne ved udgangen af 2016 kan nævnes beslutninger om yderligere kapacitet inden for vedvarende energi svarende til 1 000 MW og 130 000 husstande med forbedret energiforbrugsklassifikation.

⁴² Af hensyn til gennemsigtigheden offentliggør Kommissionen ajourførte data om de europæiske struktur- og investeringsfonde på adressen <https://cohesiondata.ec.europa.eu/> samt årlige rapporter om de fremskridt, der er gjort i forhold til at nå de aftalte målværdier for indikatorer. Yderligere gennemførelsesdata for de forskellige områder vil blive fremlagt i december 2017, hvor den første strategirapport for de europæiske struktur- og investeringsfonde fremlægges.

bygningssmasse⁴³. Initiativet, der udvikles i samarbejde med Den Europæiske Investeringsbank, vil gøre det muligt for medlemsstaterne at kombinere forskellige offentlige og private finansieringskilder for at give husholdninger og SMV'er adgang til skræddersyede istandsættelselån.

På grund af det massive behov for investeringer i bygningsrenovering er det nødvendigt at mobilisere private finansieringskilder i langt større omfang. For at skabe tillid og gøre det lettere for projektudviklere og investorer at vurdere risici og fordele ved investeringer i energieffektivitet lancerede Energi Efficiency Financial Institutions Group (EEFIG) i november 2016 en platform for risikosikring af energieffektivitet (DEEP) med støtte fra Europa-Kommissionen⁴⁴. Der er tale om den største EU-dækkende open source-database med data om over 7 800 projekter, som viser, at energieffektivitet er økonomisk fordelagtig. I juni 2017 blev der desuden præsenteret et finansieringsværktøj – Underwriting Toolkit – for finansielle institutioner, som skal hjælpe banker og investorer med at opskalere deres tilførsel af kapital til energieffektivitet ved at tilvejebringe en ramme for vurdering af risici og fordele ved sådanne investeringer⁴⁵.

Et andet initiativ, der iværksættes i år, vedrører en rådgivningsplatform for investeringer i byer. Denne platform, som Kommissionen er i færd med at udvikle i partnerskab med Den Europæiske Investeringsbank, baseres på de strukturer, der allerede er fastlagt i forbindelse med Det Europæiske Centrum for Investeringsrådgivning. Den tilbyder bymyndigheder, der fungerer som projektledere og/eller støttemodtagere, skræddersyede rådgivningsydelser og finansieringsmuligheder.

Understøttende investeringsforanstaltninger: Den Europæiske Fond for Strategiske Investeringer (EFSI) og de europæiske struktur- og investeringsfonde (ESI-fondene) er på banen

ELSAMMENKOBLINGEN MELLEM ITALIEN OG FRANKRIG (IT-FR): (170 mio. EUR) Støtte til den italienske del af den direkte højspændingsledning fra Piemonte til Savoyen, som forbinder Frankrig med Italien på tværs af Alperne.

NORDLINK HVDC-SAMMENKOBLINGEN (DE-NO): (150 mio. EUR) Støtte til den første sammenkobling mellem Tyskland og Norge, som vil forbedre diversificeringen og forsynings sikkerheden og styrke integrationen af elmarkedet i begge lande og i regionen.

ENERGA-HYBRIDOBIGATIONER (PL): (250 mio. EUR) Treårigt investeringsprogram (2017-2019) til modernisering og udvidelse af eldistributionsnettet i den nordlige og centrale del af Polen. Programmet vil også lette tilslutningen af nye systembrugere, herunder producenter af vedvarende energi.

TRAFIKSELSKABET I RIGA (LV): (175 mio. EUR) EFSI-lån kombineret med CEF-tilskud til trafiksel skabet i Riga til etablering af den infrastruktur for brintbrændstoffer, der er nødvendig for at anvende brintbusser.

BALTCAP-INFRASTRUKTURFONDEN (LT, LV, EE): EFSI-projekt, der understøtter EIB's investering (op til 20 mio. EUR) i BaltCap-infrastruktur fonden, en generel infrastruktur fond,

⁴³ Bygninger står for ca. 40 % af det endelige energiforbrug, og tre ud af fire eksisterende bygninger er ineffektive.

⁴⁴ <https://deep.eefig.eu/>

⁴⁵ <https://valueandrisk.eefig.eu/>

som fokuserer på vedvarende energi, energieffektivitet og transportprojekter i de tre baltiske lande.

NAVARRA NZEB-PROJEKTET VEDRØRENDE SOCIALE BOLIGER (ES): EIB-lån på 39 mio. EUR ledsaget af en EU-garanti under EFSI, som skal anvendes til opførelse af 524 sociale boliger i Pamplona i regionen Navarra. Boligerne vil være næsten energineutrale.

RENOVERINGSPROGRAM FOR LEJLIGHEDSKOMPLEKSER (LT): 314 mio. EUR i støtte fra ESI-fondene i perioden 2014-2020 med mulighed for opskalering fra EFSI – med det formål at øge energieffektiviteten for de mest varmeintensive lejlighedskomplekser ved hjælp af forskellige finansielle instrumenter (lån og garantier).

Det skal også påpeges, at Kommissionen har foreslået, at der oprettes en innovationsfond til støtte for innovation i energisektoren og -industrien, i forbindelse med revisionen af Den Europæiske Unions emissionshandelssystem for perioden efter 2020. I 2017 afholdt Kommissionen en række sektorspecifikke ekspertrundbordskonferencer med henblik på at tilrettelægge denne fond korrekt⁴⁶. Forslaget indebærer også, at der oprettes en moderniseringsfond, som skal hjælpe lavindkomstmedlemsstater med at modernisere deres energisystemer.

Trods alle disse anstrengelser vil der alligevel kunne gøres mere for at skabe et investeringsvenligt miljø. Ukoordinerede og uforudsigelige nationale energi- og klimapolitikker skaber mindre sikkerhed for investorerne. Indtil for nylig havde meget få medlemsstater udarbejdet klima- og energiplaner og -strategier for perioden efter 2020. Ingen af dem havde overordnede planer, der omfattede energiunionens fem dimensioner, og kun få regeringer tog hensyn til grænseoverskridende virkninger i de nationale politikker. Integrerede nationale energi- og klimaplaner vil gøre det muligt for potentielle investorer at træffe de nødvendige langsigtede investeringsbeslutninger for perioden efter 2020⁴⁷.

For at kunne håndtere den investeringsudfordring, der er forbundet med energiomstillingen, er det nødvendigt at afstemme finansieringen med de energi- og klimapolitiske mål. Bæredygtige investeringer er et af de nye prioriterede tiltag i forbindelse med kapitalmarkedsunionen. Der blev taget et vigtigt initiativ i juni 2017, hvor der blev offentliggjort retningslinjer, som skal hjælpe virksomheder med at videregive miljømæssige og sociale oplysninger. Kommissionen har nedsat en ekspertgruppe på højt plan om bæredygtig finansiering, som skal rådgive den om, hvordan der kan tages hensyn til bæredygtighed i EU's finansforordning og markedspraksis. Gruppens anbefalinger vil blive fremlagt i begyndelsen af 2018⁴⁸. I mellemtiden går Europa stadig i front på dette område. I januar udstedte Frankrig således den første statslige grønne benchmarkobligation nogensinde (til en rekordhøj værdi af 7 mia. EUR). EIB er stadig verdens største udsteder af grønne obligationer med en støt voksende portefølje.

I september blev der truffet en vigtig afgørelse om at fremme investeringer i bygnings energimæssige ydeevne. I en ny vejledning fra Eurostat om registrering af kontrakter om

⁴⁶ COM(2015) 337 final.

⁴⁷ En kort beskrivelse af, hvor langt hver enkelt medlemsstat er nået med at udarbejde sit udkast til en integreret national energi- og klimaplan, er knyttet som bilag til denne rapport.

⁴⁸ Ekspertgruppen på højt plan fremlagde sin midtvejsrapport i juli 2017 og afholdt en offentlig høring indtil den 20. september.

energimæssig ydeevne i offentlige regnskaber⁴⁹ forklares det, hvordan den statistiske registrering af sådanne kontrakter skal finde sted, og i hvilke tilfælde disse kontrakter skal registreres uden for den offentlige sektors balance. Vejledningen vil gøre det nemmere for kommunale myndigheder at anvende kontrakter om energimæssig ydeevne med henblik på at gøre offentlige bygninger såsom hospitaler, skoler eller sociale boliger mere energieffektive, uden at det belaster statens underskud og gæld. Den vil også bane vej for udviklingen af et stærkere marked for udbydere af kontrakter om energimæssig ydeevne, hvilket omfatter mange små og mellemstore virksomheder. Der vil blive udsendt en praktisk vejledning for praktikere senere på året.

Energiomstillingens eksterne dimension

EU's udenrigs- og udviklingspolitikker er vigtige for at støtte omstillingen til ren energi og lavemissionsøkonomi globalt og for at styrke EU's energisikkerhed og konkurrenceevne.

I 2017 styrkede EU synergierne mellem sit energi- og klimadiplomati. Som reaktion på den amerikanske regerings udmelding om, at USA vil trække sig fra Parisaftalen, bekræftede EU sit engagement i den globale bekæmpelse af klimaændringer og er nu i færd med at styrke sine eksisterende globale partnerskaber. EU vil også fremover søge nye alliancer både med verdens største økonomier og med de mest sårbare østater. EU har øget klimafinansieringen markant i løbet af sidste år og tildelte mere end 20 mia. EUR til udviklingslandene i 2016⁵⁰.

EU erklærede sin fulde støtte til klima- og energihandlingsplanen for vækst, der blev vedtaget under G20-mødet i Hamborg, og styrkede samarbejdet med en række vigtige partner, navnlig i Asien. EU underskrev en energiarbejdsplan sammen med Kina og et samarbejdsmemorandum sammen med Japan for at fremme et globalt marked for flydende naturgas. Båndene til Indien blev styrket yderligere takket være EU's og Indiens leders energi- og klimaerklæring af 6. oktober 2017. EU intensiverede også energi- og klimarelationerne til Iran og afholdt det allerførste erhvervsforum om bæredygtig energi mellem EU og Iran.

EU har arbejdet for, at der vedtages en ambitiøs strategi for reduktion af drivhusgasser inden for Den Internationale Søfartsorganisation, for at sikre, at den internationale shippingsektor bidrager til den fælles globale indsats for at nå målene i Parisaftalen, og arbejdet videre med at reducere drivhusgasemissionerne fra luftfarten inden for rammerne af Organisationen for International Civil Luftfart.

EU har længe haft som mål at skabe et globalt CO₂-marked, især ved at koble emissionshandelssystemerne sammen. Et sådant marked vil gøre det muligt at opnå større emissionsreduktioner, samtidig med at omkostningerne til modvirkning af klimaforandringer begrænses. Rådet og Europa-Parlamentet er i færd med at behandle en række forslag om undertegnelse og indgåelse af en aftale med Schweiz om sammenkobling af emissionshandelssystemer. I andre dele af verden fortsætter EU også med at spille en aktiv rolle i forbindelse med både multilaterale initiativer⁵¹ og bilaterale initiativer. EU har bl.a. styrket samarbejdet med Kina, der er i færd med at udarbejde et landsdækkende system.

⁴⁹ <http://ec.europa.eu/eurostat/documents/1015035/7959867/Eurostat-Guidance-Note-Recording-Energy-Perform-Contracts-Gov-Accounts.pdf/>

⁵⁰ Klimafinansiering fra EU, EIB og medlemsstaterne.

⁵¹ F.eks. Partnership for Market Readiness, der ledes af Verdensbanken, samt aktiviteter og uddannelses tiltag inden for rammerne af International Carbon Action Partnership (ICAP).

Energi er et vigtigt fokusområde for EU's samarbejde med naboerområderne. Der satses især på lovgivnings- og markedsreformer, fremme af energieffektivitet og anvendelse af vedvarende energikilder, etablering af sammenkoblinger, tilvejebringelse af energiforsyningsikkerhed og fremme af de højeste standarder for nuklear sikkerhed. I 2017 gjorde Ukraine væsentlige fremskridt med lovgivningsmæssige reformer. Ukraine har ændret sin politiske ramme for elmarkedet og for energieffektivitet. Landet er desuden i gang med at oprette en stor fond til finansiering af energieffektivitet i boligsektoren, bl.a. med økonomisk støtte fra EU.

EU sikrer også fortsat, at der tages tilstrækkeligt hensyn til energi under de igangværende og fremtidige handelsforhandlinger med tredjelande. Dette er afgørende for at sikre bæredygtig adgang til energi på verdensmarkederne, gøre det muligt for europæiske virksomheder at drage fuldt udbytte af forretningsmuligheder på eksportmarkederne og støtte energiomstillingen i tredjelande ved hjælp af EU-knowhow og -teknologi.

Energipartnerskabet mellem Afrika og EU udgør en vigtig ramme for samarbejdet om bæredygtig energi. EU støtter ligeledes initiativet for vedvarende energi i Afrika⁵². Kommissionen medvirker til at opfylde målene og målsætningerne for dette initiativ, navnlig ved hjælp af sine blandingsinstrumenter, hvor tilskudsmidler anvendes til at frigøre investeringer fra den offentlige eller private sektor til sektoren for vedvarende energikilder. Det anslås, at der indtil videre er mobiliseret i alt 4,8 mia. EUR til yderligere kapacitet til produktion af vedvarende energi. Kommissionen yder også direkte støtte til den private sektor gennem ElectriFI-initiativet, hvor den nuværende investeringsportefølje på ca. 30 mio. EUR på nuværende tidspunkt forventes at resultere i nyinstalleret kapacitet svarende til ca. 88 MW inden for vedvarende energi. I april var Kommissionen endelig medarrangør af en rundbordskonference på højt niveau om investeringer i bæredygtig energi i Afrika, som skulle engagere den private sektor i EU mere i den afrikanske sektor for ren energi. Et forsknings- og innovationspartnerskab vedrørende klimaændringer og bæredygtig energi ventes at blive godkendt på topmødet mellem Den Afrikanske Union og Den Europæiske Union i november 2017.

EU fortsatte også med at styrke energisikkerheden og samarbejdede med internationale partnere om at styrke de globale energimarkeder ved at skabe gennemsigtighed og udveksle bedste praksis. Forholdet til USA spiller stadig en vigtig rolle i denne sammenhæng og udvikles løbende af EU-USA-Energirådet og dets arbejdsgrupper.

Den 9. juni 2017 vedtog Kommissionen en henstilling til Rådet for Den Europæiske Union om bemyndigelse til at føre forhandlinger om en aftale med Den Russiske Føderation om driften af den planlagte Nord Stream 2-gasledning. Kommissionen har anmodet Rådet om at give den et stærkt mandat, som kan danne grundlag for Kommissionens forestående forhandlinger med Rusland. Det præciseres i det nye forslag om ændring af gasdirektivet, at ledninger til og fra tredjelande er underlagt de fælles regler for det indre marked for naturgas op til grænsen for Unionens jurisdiktion. Internationale aftaler med de pågældende tredjelande vil være det mest passende instrument til at sikre, at der findes en sammenhængende lovramme for hele rørledningen.

IV. Energiunionen – på vej mod målet

⁵² Et afrikansk ledet initiativ, der har til formål at øge Afrikas kapacitet inden for vedvarende energi med 10 GW frem til 2020 og mobilisere Afrikas potentiale for vedvarende energi på 300 GW frem til 2030.

Takket være de fremskridt, der er gjort i 2017, er EU godt på vej til at gennemføre energiunionsprojektet og sætte gang i jobskabelse, vækst og investeringer. Kommissionen har fremlagt de fleste lovgivningsmæssige forslag, der er nødvendige for at skabe en forudsigelig lovgivningsramme, og der træffes understøttende foranstaltninger for at fremskynde offentlige og private investeringer og støtte en socialt retfærdig omstilling til ren energi. Det er imidlertid tvingende nødvendigt at gøre en yderligere indsats for at sikre, at energiunionen fuldføres inden udløbet af den nuværende Kommissions mandatperiode i 2019. Der skal derfor gøres reelle fremskridt med vedtagelsen af den lovgivningsmæssige ramme, iværksættelse af den understøttende ramme og inddragelse af alle dele af samfundet.

Fastlæggelse af den lovgivningsmæssige ramme

I overensstemmelse med den fælles erklæring om lovgivningsmæssige prioriteter skal drøftelserne i og mellem Europa-Parlamentet og Rådet bringes til en vellykket og hurtig afslutning. Medlovgiverne har allerede vedtaget en afgørelse om udveksling af oplysninger vedrørende mellemstatslige aftaler mellem medlemsstaterne og tredjelande på energiområdet⁵³ og en forordning om foranstaltninger til opretholdelse af gasforsynings sikkerheden⁵⁴, som skal sikre et bedre grænseoverskridende samarbejde og øget solidaritet i tilfælde af kriser. I denne måned nåede medlovgiverne også til politisk enighed om revisionen af EU's emissionshandelssystem. Disse eksempler viser, at Den Europæiske Union og dens institutioner er i stand til at skabe vigtige resultater, når den politiske vilje er til stede.

Kommissionen opfordrer medlovgiverne til at bevare den overordnede sammenhæng i de resterende lovgivningsmæssige forslag og til at sætte ambitionerne højt, således at EU styrker sin ledende rolle i omstillingen til ren energi, navnlig i forbindelse med forvaltning, vedvarende energikilder, klimaindsats, energieffektivitet og innovation inden for ren energi. Det vil gøre det muligt for EU – som led i den forberedende dialog i 2018 – at opnå reelle fremskridt med sine forpligtelser i henhold til Parisaftalen og at indfri de europæiske borgeres høje forventninger til en omstilling til ren energi.

Fastlæggelse af den understøttende ramme

I 2018 vil det blive prioriteret højt at fremme investeringer i innovative byprojekter inden for rammerne af EU's mere overordnede dagsorden for byerne. Kommissionen vil arbejde sammen med pionerbyer og -regioner om at støtte tværsektorielle og innovative projekter, der kan fungere som prøvebænke for nye forretningsmodeller og anvendte teknologier. Sådanne innovative projekter bør kopieres over hele Europa og på verdensplan. Under det kommende One Planet-topmøde i december 2017, det tredje ministermøde i forbindelse med Mission Innovation i maj 2018 og klimatopmødet for ikke-statslige aktører i San Francisco i september 2018 bliver der gode muligheder for at demonstrere europæisk lederskab med hensyn til innovation inden for ren energi og den ledende rolle, som de europæiske byer spiller i den forbindelse.

Kommissionen vil også intensivere sin støtte til kulstofintensive omstillingsregioner og hjælpe dem med at udvikle kortsigtede løsninger og mere langsigtede strategier til fremme af en bæredygtig økonomisk omstilling. Det skal opnås ved at kombinere arbejdet i EU-

⁵³ Afgørelse (EU) 2017/684, EUT L 99 af 12.4.2017, s. 1-9.

⁵⁴ Forordning 2017/1938, EUT L 198 af 28.10.2017, s. 1-56.

landegrupper, der omfatter et stort antal medlemsstater, og multiinteressentplatformen for kul- og kulstofintensive omstillingsregioner, der oprettes i december 2017.

En anden prioritet bliver at sikre, at industriens indsats stemmer overens med de politiske beslutningstageres indsats for at støtte omstillingen til ren energi i strategiske sektorer såsom vedvarende energi, byggeri og batterier. Afholdelsen af forummet om industriens konkurrenceevne inden for ren energi vil sætte endnu mere gang i processen.

Kommissionen vil endelig tilskynde til investeringer i ren energi som et vigtigt aspekt af den økonomiske modernisering i forbindelse med sine forskellige investeringsinitiativer, herunder investeringsrepræsentanterne, Strukturreformtjenesten og Det Europæiske Centrum for Investeringsrådgivning.

Inddragelse af alle dele af samfundet

Energiunionen vil kun blive en succes, hvis alle dele af samfundet slutter sig sammen og bevæger sig i samme retning, hvilket flere pionerer allerede har peget på⁵⁵. Under den anden rundrejse i energiunionen har næstformand Šefčovič indtil videre besøgt 17 medlemsstater for at diskutere, hvordan energiunionens gennemførelse forløber, med myndigheder og nationale interessenter. Møder med unge, borgere, der påvirkes af energiomstillingen, opfindere, arbejdsmarkedets parter og civilsamfundet, borgmestre og andre politikere skal afdække positive eksempler på, hvordan energiomstillingen kan opnås i praksis. Kommissionen vil også fremover sikre sig, at alle samfundsgrupper og navnlig unge deltager, og skabe stærkere forbindelser mellem de europæiske, nationale og lokale bestræbelser. Den vil gøre det muligt at indlede en åben og konstruktiv dialog blandt alle berørte parter om udkastene til de integrerede nationale energi- og klimaplaner, som medlemsstaterne skal fremlægge i begyndelsen af 2018. Kommissionen vil vurdere disse udkast omhyggeligt og berette herom i sin næste rapport om status over energiunionen.

V. KONKLUSION

Energiunionsprojektet er nået til et kritisk punkt. Der blev opnået vigtige resultater sidste år, og det samme bør ske i 2018. Kommissionen vil derfor fortsætte sine bestræbelser på at iværksætte understøttende foranstaltninger, der fører til praktiske ændringer og mærkbare fordele for alle europæere. Den opfordrer

- medlovgiverne til at bestræbe sig endnu mere på hurtigt at nå til enighed om de lovgivningsmæssige forslag. Kommissionen vil gøre sit yderste for, at der opnås et ambitiøst og hurtigt resultat
- medlemsstaterne til at intensivere arbejdet med deres integrerede nationale energi- og klimaplaner for at skabe forudsigelighed for investorerne og til at fremsende udkast til planer så tidligt, at EU og medlemsstaterne kan fortsætte med at udvise lederskab i forbindelse med den forberedende globale klimadialog i 2018. Kommissionen er parat til at levere yderligere bistand
- samfundet som helhed og alle berørte europæiske, nationale, regionale eller lokale interessenter til at engagere sig aktivt i energiomstillingen og bidrage til, at den bliver en succes.

⁵⁵ F.eks. Bertrand Picards World Alliance for Efficient Solutions (<http://alliance.solarimpulse.com>) eller Breakthrough Energy Coalition, der blev lanceret af bl.a. Bill Gates på klimatopmødet i Paris i december 2015 (<http://www.b-t.energy/>).